

at være noget billigt Forhold. Jeg har i det Hele taget det Indtryk af disse Bestemmelser, at de ere haarde, og at de ville vække Bitterhed blandt den Klasse af Befolkningen, hvorpaa jeg nærmest tænker, og hvorfra jeg selv er udgaaet. Jeg veed vel, at disse Bestemmelser ere udgaaede fra det Hensyn, at Mange letfindig afftaa deres Eiendom til Børnene og saa Maret efter komme og bede om Hjælp. Saadanne Tilfælde finde Sted, ganske vist, men jeg tror dog, at de ere sjeldne, og at ikke ret Mange letfindigt stille sig fra, hvad de eie, uden at tænke paa de gamle Dage. Der er ganske vist endog saa Exempler paa, at rige Gaardmænd have unddraget sig deres Forførgelsespligt ligeoverfor deres Børn, men det er dog altid kun Undtagelser, og jeg skal henstille, om saadanne Undtagelser bør føre til at forestrive almindelige Regler, som kunne blive meget farlige. Efter at have omtalt Forældrenes Forpligtelse overfor deres Børn, skal jeg nu sige et Par Ord om, hvorledes Børn kunne blive stillede overfor deres Forældre. En Søn kan have stiftet Familie og sidde i saadanne Forhold, at Andre skønne, at han har Noget at afse til sine Forældre, der ere blevne trængende, medens hans virkelige Forhold maasse ere saadanne, at han ikke kan det; naar der saa desuagtet dikteres ham Bidrag til Forældrene, skjændt den Familie, han selv har stiftet, dog maa være ham den nærmeste, saa er det virkelig haardt. Man vil maasse dertil sige, at der jo altid kan tages et billigt Hensyn til Forholdene i hvert enkelt Tilfælde. Ja, det kan gjerne være, at der vil blive taget et saadant Hensyn, men det kan ogsaa være, at det ikke sker. Der er jo megen Smaalighed omkring paa Landet — det kan Ingen negte — og optræder en Mand blot velklædt, saa veed man nok, hvor let der under Indtrykket af den Misundelse, hvormed man ofte ser paa et saadant Menneſke, istedetfor at man burde glæde sig over, at det synes at gaa ham vel, kan dikteres ham Bidrag, som det kan falde ham haardt at udrede. Hvor ofte hører man saaledes ikke, naar der er Tale om Ansættelse til Formue- og Leilighedsſkat, sige: den og den optræder paa den Maade, altsaa maa han ogsaa kunne bære den og den Stat? Men hvem er det i det Hele, som vil blive rammet af disse skarpe Bestemmelser i Lovforslaget? Det er ikke Gaardmanden, ikke den Velhavende og heller ikke den egentlig Fattige, men derimod dem, som jeg vil kalde de Ubemidlede, altsaa den hele Husmandsstand. Der vil efter min Opfattelse komme til at hvile et Tryk paa enhver Mand, der hører til denne Klasse; han veed ikke, hvilket Dieblif han kan blive dragen ind under Lovforslagets Bestemmelser, og hvilket Tryk vil han ikke komme til at lide under ved at skulle leve i en saadan Tilstand af Ulfikkerhed. Og ville disse Bestemmelser i det Hele taget befordre Selvstændigheden? Jeg betvivler det. Sa selv i politisk Henseende er det ikke utroligt, at

saadanne Bestemmelser kunne faae Indflydelse; vi se jo, hvorledes der hersker Bevægelse rundt om i Landet, og det vil ogsaa af Hensyn dertil ikke være heldigt, at Folk, der ellers kunde være selvstændige, komme til at leve under et Tryk af den nævnte Betskaffenhed. Hvor der er Tale om større politisk Frihed for denne Stand, vil jeg gjerne være maadeholden, thi af politiske Rettigheder, har den nok; men derimod har jeg altid ønsket at arbejde henimod, at denne Klasse blev stillet saa selvstændig som muligt, for at den kan og tør hævde de politiske Rettigheder, den allerede har. Vrede Medlemmer ville maasse finde, at mine Udtalelser her ere noget overdrevne, men det er i alt Fald min inderligste Overbevisning, at de ikke ere det. Jeg veed vel, at man i Norge har den Slags Bestemmelser, men den høitærede Minister har jo ikke endnu havt Leilighed til at besvare det Spørgsmaal, der er blevet rettet til ham, om hvilke Virkninger disse Bestemmelser have haant deroppe, og selv om man skulde være kommen til Kundskab derom, saa kommer det dog an paa, om det, der passer paa Forholdene deroppe, ogsaa passer hos os. Jeg veed vel, at Norge ikke har noget Udelſkariokrati, men det har maasse et andet og værre Aristokrati, saa at det ikke er umuligt, at man herneude kan være utilfreds med, hvad man er tilfreds med deroppe. Det kommer ogsaa an paa, hvem der spørges, om det er dem, der leve under Trykket, eller dem, der have gjenneført det og ere tilfredse med det. Det ærede 12te kongevalgte Medlem (Ryser) har revet et Punkt fra mig, som jeg gjerne vilde have omtalt; det er Spørgsmaalet om, hvorvidt forældreløse Børns Bo skal betale tilbage, hvad det har kostet det Offentlige at opdrage den Forældreløse før hans 18de Aar. Denne Bestemmelse finder jeg er den allerstrengeste i hele Lovforslaget, og jeg tror ikke, det er Pietetshensyn, som derved skulle fremmes, men derimod Hensyn til, at Kommunen kan blive holdt skadesløs. Det vilde dog være haardt, om den Bestemmelse skulde blive staaende i Loven, at Boet efter et forældreløst Barn, der er blevet opdraget i Kommunen og selv har stiftet Familie, paa de efterladte Børns Besøftning skal udrede, hvad Faderen har modtaget i sin Barndom. Han er bleven sat i Verden uden sin egen Skyld, har arbejdet saa meget, som han kunde, og dog skal det ikke staa i hans Magt at efterlade, hvad han eier, til sine Nærmeste. — Hvis det ikke maatte blive ilde optaget, vil jeg tillade mig et Dieblif at vende tilbage til § 10, for at tilføie endnu et Exempel paa, hvad Følgen af denne Lovbestemmelse kunde blive, især paa Landet, thi for Byerne gjælder det ikke saameget. Naar en Bemidlet og en Ubemidlet indgaa Ægteskab, reises der ofte stærk Modstand derimod, ja saa stærk, at der opstaar meget uhyggelige Forhold; men hvorledes vil det gaa, naar man faar at vide, at fra det Dieblif Forbindelsen indgaaes, vil der være at afse